

2004 év folyamán a ReZeM a Református Pedagógiai Intézettel közösen harmadízben rendezte meg „A protestáns egyházzene tanítása” témájú 30 órás tanfolyamát. A tanfolyamon részt vett tanárok s kántorok közül Wittner Kálmánné Komlói Klára, a Pécs-belvárosi református templom kántora vall egyházzenei szolgálatáról.

Zenével szolgálunk

Végzettségem szerint programozó matematikus vagyok. Már gyermekkoromban életem részévé vált a zene és az éneklés. Édesapám Komlói Ernő, egy kis baranyai falucska, Kölked lelkipásztora volt. Akkoriban falun csodabogárnak tartották azt, aki a gyermekét zenére taníttatta, ha a lelkész gyermeke volt az, akkor még inkább. Mohácsra jártam zeneiskolába, zongorázni tanultam. Néhány évnyi zongoratanulás után édesapám kérésére elkezdtem a kis falusi templom szép hangú orgonáján a gyülekezet énekét vezetni.

A gyülekezet nagyon örült, hogy hosszú évek után újra megszólalt az orgona, a presbiterek minden vasárnap kedves szavakkal köszönték meg a szolgálatot. Szolgálat — ez a szó számomra szent, még akkor is, ha ma már sokan visszaélnék jelentésével. A kicsiny gyülekezetben szóba sem kerülhetett az, hogy ezért a „munkáért” anyagi juttatást adjanak, hiszen gyakran még a lelkész fizetésére sem tellett. Bennem fel sem merült ez, nagyon boldog voltam, hogy „tudok orgonálni”. Hálás vagyok szüleimnek, hogy a „zenét”, a zene szeretetét is nekem ajándékozták.

1974-ben édesapámat a pécsi gyülekezet lelkipásztorává választotta, ő lett a Baranyai Református Egyházmegye esperese is. A pécsi gyülekezet kántora akkor Veress Endre zenetanár volt, s voltunk néhányan, akik alkalmanként segítettünk a már idős Endre bácsinak.

Egyetemi tanulmányaim elvégzése és férjhezmenetelem után Pécsre költöttünk. Ha szükség volt rám, orgonáltam. 1984-ben —negyedik gyermekem megszületése után— jelentkeztem a debreceni Kántorképző tanfolyamra. 1986-ban jeles eredménnyel kántorképesítő vizsgát tettem, kántori oklevelet kaptam. 1985 decemberében meghalt kántorunk, Veress Endre. 1986. január 1-e óta vagyok a Pécs-Belvárosi gyülekezet kántora.

1987 őszén megkeresett édesapám és két presbiter: a gyülekezet örömmel venné, ha lenne kórusa, s mivel én vagyok a kántor —és kántori oklevelem is van már—, próbáljak meg a gyülekezet tagjaiból énekkart létrehozni, majd azt vezetni. Megrettentem! Én? Hogyan? Kikkel? Éreztem a feladat nagyságát, súlyát. Képes leszek-e ennek a szép feladatnak az elkezdésére, folytatására? Több hónapig tartó belső tusakodás közepette imádsággal fordultam Istenhez, akitől napról-napra elindító, megerősítő üzenetet, bátorítást kaptam.

A kórus 1988 februárjában alakult a gyülekezet tagjaiból. A kórustaggá válnak sem életkori, sem zenei képzettségi kritériumai nem voltak, de a jó

zenei hallás és énekhang feltétel volt. Mindig törekedtünk a kórus képességeinek és lehetőségeinek megfelelő művek kiválasztására és azok igényes megszólaltatására. Elsődleges feladatunknak Isten szolgálatát, énekkel való dicsőítését tekintjük.

Megalakulásunk óta fontos szolgálati alkalomnak tartjuk az egyház nagy ünnepei előtt a város szociális otthonaiban az időseknek adott igei, verses, szólóhangszeres műsort. Ebben társunk Tóth Sándor nyugdíjas református lelkész, aki több éve végzi az igehirdetést a zenés istentisztelet keretein belül.

Egy közösség élete, léte, megmaradása sok-sok eseményből tevődik össze. Bizonyos vagyok abban, hogy a minket megtartó legfőbb erő a hitből egymásért elmondott sok-sok imádság volt. Minden évet egy rövid áhítattal kezdünk. Ezt az áhítatot én szoktam tartani.

A kórusvezetőnek ismernie kell a kórus tagjait! Minden kórustaggal személyes kapcsolatban is vagyok, igyekszem minden lehetőséget megragadni, hogy a próbán kívül is mindenkivel annyit beszélgessek, amennyit csak lehet. A kórustagok igénylik is ezt, nagy bizalommal fordulnak hozzám egyéni életük dolgaival is. Meghallgatom őket, odafigyelek rájuk, s gyakran fohászok Istenhez, hogy Vele élő kapcsolatban maradva tudjak választ, tanácsot adni, vigasztalást nyújtani a hozzám fordulóknak. Szeretem a kórustagokat!

Természetesen a kórustagoknak is ismerniük kell egymást. Időnként egy-egy közvetett utalást teszek erre, de a kóruson belüli kapcsolatok spontán módon, maguktól is kialakulnak. Kórusunk éppen amiatt, hogy sok a fiatal és a gyerek, olyan, mint egy nagy család. Az idősebbek figyelmes szeretettel fordulnak a fiatalabbak felé, óvják, „kényeztetik” őket. Az egyik kórustag a kórusmappára gyönyörű, virágos névkártyát készít az újonnan jövőknek. A gyerekektől megkérdezi, hogy melyik a kedvenc viráguk? Aztán lassanként mindenkié virágos lesz.

Nagy jelentősége van az együtt elvégzett szolgálatok közösséget formáló erejének. Az eltelt esztendőök alatt igen jól érzékelhető volt, hogy a város néhány szociális otthonában immár 17 éve rendszeresen végzett karácsonyi szolgálat milyen komoly, közösséget összetartó, összekovácsoló erő. Már hetekkel karácsony előtt kérdezi mindenki, hogy mikor megyünk az otthonokba énekelni? Ennek évek óta kialakult, meghatározott ideje van: a karácsony előtti utolsó vasárnap délutánja.

Nagy örömmel látom és érzékelem, hogy a kórustagok szeretnek próbára járni. Nagyon jó a próbák látogatottsági aránya. Mindannyian tudják, hogy a kottába leírt hangokból akkor lesz igazán zene, másokra is ható, élő üzenet, ha az adott művet mindannyian magunkénak érezzük. Ha a szöveget közösen értelmezzük, elgondolkodunk azon, hogy a szavak és a dallam hogyan erősítik egymást, a zene hogyan segíti elő a szöveg által képviselt üzenet (mondanivaló) kiteljesedését. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a próbák olykor nehezebb, kevésbé érdekesítő percekben is együtt vagyunk, közösen gon-

doljuk át a hangokban testet öltő kórusművet. Gyakran tapasztalom, hogy egy-két, megfelelő időben és helyen elhangzott, a mű mélyebb megértését elősegítő mondat, megjegyzés után mennyire másképp szólal meg ugyanaz a mű. Így válik lépésről-lépésre sajátunkká, lelkünk részévé a zene, így lesz élővé és hatóvá.

A kórus életének kötetlenebb órái is fontosak számunkra. Az évfáradó szolgálat utáni délutánokat mindig együtt töltjük. Kedves dolog, hogy kórustársaink sorban felajánlják lakásukat, nyaralójukat, hogy ott találkozhassunk, beszélgethessünk, játszhatunk, énekelhessünk. Közben persze „csipegetünk” is a kórustagok által hozott szendvicsekből, süteményekből. Előfordul, hogy ketten-hárman már ősszel meghívják a kórust a következő évi kórusdélutánra. Az évfáradó szolgálatot ezen a délutánon Tóth Sándor lelkésztestvérünk végzi. Idős kora ellenére lelkében örök ifjú marad. Áldott szolgálataiban így tud minden korosztályhoz szólani.

Nemrég a Pécs-TV Ökumené című műsorának riporternője azt a kérdést tette fel nekem, hogy nehéz-e egy éneklő gyülekezeti közösséget összetartani? Azt válaszoltam, hogy nem érzem nehéznek. A 17 év alatt a közös cél, „az Isten szerint való szent öröme vágyakozás”, a sok-sok imádság úgy összekovácsolt minket, hogy már szinte szavak nélkül is értjük egymást. A kórus ismer engem, tudja hogy gondolkodom a szolgálatokról, mennyire fontos számomra a lelkület, amivel ezt a „munkát” végeznünk kell, és csak így végezhetjük. Tudják, hogy számomra a zene, az ének több, mint —lehetőség szerint tökéletesen— elénekelt hangok egymásutánja. A szolgálatok után mindig megköszönöm a zene által a szívekben megszülető és az arcokon tükröződő örömet, békességet, sugárzást.

Így visszatekintve az elmúlt 17 évre, igazán gazdagnak mondhatjuk magunkat. Legyen Istené köszönetünk és hálaadásunk a sok szép lelki élményért, amit akkor kaptunk, amikor mi is megpróbáltunk éneklésünkkel valamit átadni a minket hallgatóknak Isten csodálatos világából.

A gyülekezeti jegyzőkönyvek, krónikák tanúsága szerint a 100 éves pécsi gyülekezetnek nem volt még olyan énekkara, amely 17 évig folyamatosan fennmaradt volna.

Hírek

Orgonaszót hallunk megint...

címmel tudósított címlapképpel és több színes fotóval a Hajdú-Bihar megyei *Körkép* IV. évfolyama (2004. 36. szám, szeptember 24. 12–13) Hajdúszovát orgonáját hivatalosan átadta a gyülekezetnek szeptember 18-án tervezője Sepsy Károly, a debreceni Nagytemplom orgonáslelkésze.

A református templomának tornyát 1944-ben német lövedék döntötte romba. A felszabadítók géppisztolysorozattal folytatták az orgonarombolást. Néma memento volt azóta a templom hangszere. Korábban már olvasónkkal tudattuk, hogy a gyülekezet 1995. óta folyó erőfeszítéséből nem csupán az épületré-